

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Augusztus' 29 dikén, 1823.

Spanyol Ország.

Az Etoile jelenti Madridból Aug. 10d indúlt tudósításainál fogva, hogy a' Király megszabadítása még igen korán hírletetett, mellyre nézve az e' végett határozatott öröm- inneplések a' Fő- városban elhalasztatják. Nem mentek ugyan is még annyira a' dolgok Cádizban, hogy tökéletes fogantjokat már hirdetni lehetne.

Asturiából olly tudósítást vett az Igazgatás, hogy Luarcában Jul. 15d. lazzadás ütött- ki. Ottan, valamint más helyeken is elégnek tartották a' Nemzeti Gárdának szélytosztatását. Ezek haza is takarodának; de nem lévén elegendő katonai erő, vérszemét kezdetek újra kapni, 's előkerülvén, a' fő piaccra mentek, hogy ott a' constitutós követ felállítsanak, 's azon kezdeték a' dolgot, hogy a' Király mejjképét a' tengerbe vetették. Erre a' Hormányzó egybeszóllíttatá a' royalista lakosokat, kik számosabban lévén a' Constitutíósoknál, a' pártosoknak nekik estek 's azoknak Vezéreit elfogták. A' többiek is úzóbe vétettek, 's lehet reményleni, hogy büntetéseket el nem kerülők. (Ezen történet előadásának alkalmatosságával, a' Madridi Gaceta magasztalja a' Regenségnak azon bölcs rendszabásait, mellyeknél fogva, a' nagyobb városokban a' Nemzeti Gárdákat eltörlötte. Mert, ugymond, csupán ezek a' principiumok szerint való pártosok)

Andujarból Aug. 10dikéről a' követ-

kezendőket jelenti az Etoile: „Cádizból érkezett Kurírok' tudósításai szerint, nincsen többé hatalmok az Exaltadoknak a' Királyon. A' mérséklettebbek' felekezete került- feljül, mellyre Ballesteros és Morillo Generálisoknak nagy befolyások van: A' Cádixi nép szabadon jelentheti- ki Királyához való ragaszkodását, 's Ferdinánd tetszése szerint járhat fel 's alá a' városban. — Az Angoulemi Herczeg elhagy bennünket Cordovánál, 's postán megy Cádiz alá. Aug. 16d. érkezik- meg Puerto Szanta Mariába. Gen. Dode, az Ingenieur- kar' Fő- vezére elutazott a' Cádiz alatt lévő hadi állásoknak megtekintésére. Az Ármada' többi része szokott nyugvásokkal megy utána 's Szevillában megállapodik. Nem rajzolhatom- le eléggé azon elragadtatást, melly seregeiket 's ezen tájnak lakosait a' hír. Herczegnek látásával lelkesíti, a' ki bálványa azon Vitézeknek, kiknek veszedelmekben, bajaiban és szükségében osztozik a' Szierra- Morena kősziklás hegyein; Nagy Sándor' példája szerint kész lett volna ő sisakból inni, 's a' köz legényekkel együtt feküdt azon kevés szalmán, a' mellyet kapni lehetett. Jelenléte elegendő volt a' Ballesteros meghódoltatására. Zayas is külföldi békeköveteit; seregéből egy Regiment, (az Almanza Lovasság) „Éljen a' Király!“ kiáltozás közben jöve- által hozzánk, 's holnap alkalmasint a' többi is ugyan ezt cselekszi. Egy talunk lakosai együtt akarnak velünk táborozni. A' jó emberek egész készséggel hordák a' vizet, eczetet és ló

oleséget; tüzet raktak, 's ápolgatak Vitézeinket. Sebeseink mind szobakban vannak, 's a' leggondosabb velek-bánást tapasztalják. Mennél elebb megyünk, annál szívesebben fogadnak hennünket "

Puerto-Szanta-Máriából így írnak Aug. 7d.: „Az Angoulemi Herczeg f. h. 16d., szép kir. Gárdája 20d. érkeznek-meg hozzánk. Gen. Ordonneaut 6 Batalionnal várják Cordovában. — Cadixből kedvező híreket vevénk. Ballesteros' meghódolása halálos csapás a' Cortesekre nézve. A' mérséklettebb gondolkodásuk régolta alkudozni akarnak, 's maga Riego azt ajánlá, hggy a' Királyt hozzánk vezérli, ha ezzel elébbeni magavisetét feledekenységbe hajthatja! — Lajos innepe közelget; ez a' nap a' dicsőségnek és szerencsének napja leszen ezen nagy Király' felséges Dynastiájára nézve; nekem ez iránt olly előérzéseim vannak, mellyek a' legszebb reménységen épülnek. Az Armadának a' Generálisissimus Herczeghez vonszó szeretete, szinte az imádással határos. De meg is kell vallani, hogy azt érdemli is, mert soha Hadvezér több bizodalmat 's nagyobb gondoskodást, nála katonájához nem mutatott.“

Az Etoile még ezeket is jelenti: „Egy Madriti levél szerint bizonyos, hogy Gen. Ballesteros a' Fő Hadiszállásra ment, 's kinyilatkozatá tiszteietét az Angoulemi Herczeg iránt. — Azt mondják, hogy a' kir. Herczeg Marsal-pálczát kér Gen. Lieut. Molitor' számára. — Gen. Lieut. Donnadieu Aug. 11d. érkezett Toulouseba; a' Barregesi feredőkbe akar menni, egy régi sebének bégyógyítása végett, melly most ismét kiújult. Osztályától, a' Barcelona mellett lévő Szan-Feliui Hadiszállásról vett búcsút Aug. 7d. egy napi-parancsolatban.

Az Echo du Midi azon híreket közli Perpignanból Aug. 9dikéről, hogy Tar-

ragona meghódolt a' Gen. Molitor seregeinek; 500 pártosok jövének-attal a' hűség' zászlóji alá; és hogy Milans és Lobera szük közre szorítottak. — A' Seo d' Urgeli tudósítások azonban Aug. 8d. a' Milans és Lobera mozgásairól újobban semmit sem tudnak.

Szantanderből, Aug. 7d. következő történet jelentetik: „Szantona alatt szerencsétlen eset történt. A' 3d. Armada-test' commandírozó Generális, Herczeg Hohenlohe, ki az említett helynek bástyáji felé szemlélődő-seregeket küldött-előre, azokat más nap, u. m. Aug. 5d. tökéletes lábra akará állítani, 's a' helynek védő-eszközeit a' tenger felől szemügyre venni. E' végre Laredónál hajóra ült. Egy, az ellenséges Batteriaktól ellövetett gyújtó-golyóbis azon hajóra esett, mellyen General-stábjának egy része volt, 's a' hajót szélyelzűzta. Ezen szerencsétlen történet által elveszték Kapitány Lacroixt, a' Herczeg' egyik Adjutánsát, 2d. Huszár Regementbeli Kapitány Mecerayt és Hadnagy Beaudrevillet. Ezeken kívül számos eselédék és Matrózok levének még a' golyóbis elpattanásának áldozatjaivá.

Livornóból az a' hír jött, hogy a' Barcelonai constitutiós hadi tisztség egy Mailandi szökevénynt Gróf de Melzi e Pionót, Aug. 10d. halálra ítélte, 's még az nap agyon is lövette.

Aug. 14d. így ír az Etoile Tolosából ugyan azon hónap' 7dikéről: „Az halljuk, hogy Szaragossában újra fogdosások vannak, egy öszveesküvésnek plana fedeztetvén ottan fel, melly bár magában csekélység legyen is, de nyilván mutatja a' pártosoknak változhatatlan igyekezeteiket. Mind ezen gyűlöletes próbatételeknek nem lehet egyébb fogamatjuk, hanem hogy azon egyeséget 's

a' multaknak felejtését gátolják, mellyeket magoknak a' jó Royalisták czélul tevenek."

A' Journal des Debats következő leveleket közöl Madridból Aug. 9dikéről: „A' Cádizból tegnap Kurír érkezett azt a' tudósítást hozta, hogy ottan a' dolgoknak minél előbbi kifejtődésekhöz nagy a' reménység. A' mit azonban tudni lehet, csupán abból áll, hogy Aug. 3d. a' templomba ment a' Király, 's a' nép és a' seregek örvendezve fogadák. Ehez hozzá fűzik még, hogy két Regiment a' Király iránt nyilatkoztatta volna ki magát, és hogy ezeket korlátok között lehessen tartani, a' többi Regimenteket egybe kelle hívni, a' mellyekhez csatolák magokat különösen a' Madridi Militziák. Riego, kinek a' Leon szigetekbeli seregek' gondolkodására nagy a' befolyása, ezen szigetre ment, hogy azokat nyugodtan tartassa. Végre mind Cádizban mind Leon szigeten olly forma forrás tapasztaltak, mellynek szerencsés fogantatját reménylik. Olly hír is szárnyalt, hogy a' Cortesi gyűlésnek Aug. elsőjén tartatott ülésében a' Királynak megszabadíttatása határozatott; de a' melly határozáshoz más nap olly feltételek járultak, mellyeket még nem tudhatni. Aug. 7d., midőn a' fő Hadiszállásról éppen indulóban lett volna a' Kurír, ottan azt állították, hogy a' Cortesek, kétségbe esvén helyheztetések felől, Cádizból eltakarodtak, 's a' Királyt magára ottan hagytak. Ez a' tudósítás különben még megbizonyosodás' híjával van. Azonban a' melly tudósítást a' Bayonnei telegraphusi-jelentés Madridból Aug. 10dikéről hozott, azokból a' látszik, hogy még akkor hitték Madridban az említett híreket."

Ugyan csak a' Journal des Debats egy levélnek következő kivonását közli:

Madrid, Aug. 11d. 1823.

„Itten csupa öröm-ünnepok között tölténk az időt; minden házak szőnyegekkel agaltattak-bé, a' harangok zúgtak, a' mozsár-ágyúk durrogtak, teméntelen nép tolongott az útszakon, az emberek ölelködtek, nevettek és sírtak örömlében, tele valának a' templomok buzgó Keresztyénekkal, kik a' Királynak szerencsés megszabadulásaért kívántak bényújtani áldozatjaikat. Mind ezek nyilván bizonyítják, mennyire szereti Fejedelmét a' nép, 's mit lehessen tartani a' a' Liberálisok' rágalmaszairól."

„Azonban a' nagyfontosságú hír, melly mind ezen örvendezéseket szerző, bé nem bizonyosodott. Hihetőképén a' következő környúlállások lehetének fundamentomai, u. m.: Az Angoulemi-hír. Herczeg Andalusziába indulásának híre, nagy figyelmet támasztott Cádizban; az ottani pártosok' fejei gondolkozóba kezdettek esni; azzal tartották, hogy alabb kellene hagyni azon keménységben, mellyet Fejedelmek iránt eddig gyakorlának. Megengedék azért is néki, hogy templomba mehessen, 's a' városba fel 's alá köcsizhasson. Innen credhetett a' Király megszabadulásának híre. A' Cádiz népe, melly, úgy szólván, még addig alig is látta a' Királyt, a' szerencsétlen Monarchának közönséges megjelenésével, határtalan örvendezésének adá jeleit. A' hívségnek szint' ilyen kifakadozásait lehetett a' seregek körül is tapasztalni, 's több Regimentek olly elragadtatással kiáltozák a' „Viva el Rey!" hogy miatta a' Cortesek megfélemlettek. Mind ez, a' mit bizonyosan tudunk; ezen első mozgásnak következesit még nem tudhatni. Azonban ezen környúlállás körül figyelemre kell venni, hogy az, Aug. elsője és 4dike között adta-elő magát, a' mikor Ballesterosnak két rendbeli megverettesei, 's Granadában Aug. 4d. költ Ca-

pitulatioja, meg Cadixban tudva nem lehetének.“

„A' ki meggondolja, micsoda fogantatja lehet az eféle egymást érő tudósításoknak egy különben is forrásban lévő városban; továbbá, hogy hajós-osztlanyunk is szaporodott, seregeink közelgetnek Gen. Molitor vezérlése alatt, végre hogy az Angoulemi Herczeg is rövid időn megérkezik, könnyen meg fogja engedni, hogy oly történetet reményhünk, melly a' Generalissimus Herczeg', 's derék Ármadánk' dicsőségeknak koronája leszen.“

Az Aug. 18dikai Etoile következő tudósításokat vett Kurírok által Carpióból (melly Andujar és Cordova között fekszik) Aug. 11dikéről: „A' General-Stábnál az a' hír, hogy Cadix útszain verekedésre került a' dolog a' miatt, hogy a' Kereskedőség (teljes szabadságba kívánta a' Királyt helyhezletni, a' városban hátramaradott kevés számú Militzia pedig, ezen szándéknak elleneszegé magát. — A' heves pártosok Leon szigetére vonultak- vissza. — Annyi igaz, hogy Aug. 3dika oltá több szabadsággal bír a' Király mint annakelőtte birt. Nagy történetekhez vagyunk' közel. Közönségesen ezt kezdik sejdíteni, 's minden Andalusziából jövő spanyol Kurír megerősíti reménységünket. Holnap Cordovában leszünk. Az Angoulemi Herczeg Aug. 15dikeré szándékozik Puerto-de Szanta-Mariában lenni, 's ha Aug. 20dikára Cadix fel nem adná magát, akkor tüstént elkezdődik lövettetése. A' 2d. Ármadatestnek egy része, Gen. Ordonneau vezérlése alatt, eddig Cadix falai alatt lehet, hol a' Generalissimus 30,000 embert fog vezélni.“

Azt mondják hogy az Infantadói Herczeg Madritból Szevillába fog elútni.

A' Regenség, mind azon szemcye-

ket elbocsáttatta, kik nem valami nevetséges gonoszságért valának fogva.

Barcelonában Aug. 11d. lázzadás ütött-ki. Czéja, a' Rotten önkényes kormányának lerázása volt. Hanem a' rendszabások rosszul tétettek, 's a' pártosok levének győzedelmesek.

A' pártos Igazgatás annyira jutott, hogy a' Cadixi lakosok vagyona'hoz képtelen folyamodni, 's rendkívülvaló hadi adót kezd azokra vetni.

Nagy Britannia és Irlandia.

A' Portsmouthi Ujság fundamentom nélkül valónak mondja azon hírt, hogy a' Revenge és Spartiate nevű Línea-hajók, mellyek az ottani kikötőben sürgetően készíttetnek az útra, Lisbonába 's onnan Cadix alá volnának rendeltetve. Az elsön ugyan is Vice-Admirális Neale feszíti-ki vitorláját, 's Admirális Moorét váltja fel a' földközi-tengeren; a' másodikon pedig Contra-Admirális Eyre megyen Déli-Amérikába.

A' Morning-Chronicle nevű Ujságot, melly Perry Úr tulajdona volt, ennek testamentoma' vegrehajtói 40,000 font Sterlingen adák-el.

Az Angliában esztendőnként nyomtattni szokott Ujságok' és Folyó-íráások' száma, 1822ben Londonban 16 millió 254,534, a' kisebb városokban 8 millió 525,252 darabokra telt, 's érettek bélyeg-bérben 412,996 font Sterlinget (valami 4 millió 956,000 forintot) vett-hé az Igazgató-szék. Maga a' Times 2 millió 684,800 nyomtatványt adott-el; a' Courier 1 millió 594,500-at.

Nagy-Britanniának és Irlandiának egész népessége 21 millió 353,800 lélekre tétetik, mellyekből Irlandiára 7 millió esik.

A' Courier ellene mond egy Reggeli-levélnak, melly azt állítja, hogy az Aug. 7d. tartott nagy Kabinéti-tanácsban azt végezték volna a' Miniszterek, hogy a' spanyol dolgokban Anglia megtagadja a' közbenjárósságot. Erősítésül, Canning Úrnak Sir Charles Stuarhoz Mártz. 31d. írt 's a' Parlamentum elébe terjesztett levelét hozza-fel a' Courier, mellyben előbbi kinyilatkoztatja, hogy Ő nagybritannia Felsőge mindenkoron készen ajánlja szolgálátját a' békesség' helyreállítása végett.

Ugyancsak a' Courier újra előhozza, nagy betűkkel nyomtatott: „Igen fontos ujság“ felülírás alatt, a' francia Ármadáának az Ebró megett való visszavonulását, mellyel álmodozik, és azt állítja, hogy ha az szűnte nem egy hamar történik is meg; de az Angoulemi Herczeg még is fenyegeti vele a' Regenséget, annak önnhatalmaskodásának büntetéséül. — A' New-Times nevű Ujság gúnyolja a' Couriert azon rendíthetetlen bizodalmaért, mellyel Madriti ábrándozó levelezőjéhez olly állhatatosan viseltetik. 'S azt kérdezi tőle, miként van tehát, hogy a' Generálissimus kir. Herczeg egy partos Generális' Capitulatióját sem fogadja-el mind addig, míg csak az, a' Regenségnek is nyilván meg nem hódol?

A' Camden nevű ánglus Posta-hajó Júl. 24d. Cádiz alá evezett, de a' francia hajós osztály eligazította.

Egy Predikátor Middleton táján, ki lélek-zavarodásban sínlődöket tartott penzióban, egy bolondot, kivel már erősen meggyűlt a' baja, a' bolondok-intézetébe Lancasterbe akart vinni. A' szükséges orvosi és törvényes bizonyosság-leveleket e' végre beszerezvén, a' beteggel útnak indul. Ez, ki már ollykor fenyegettetett a' bolondok-házával, csak hamar észre vévő, mi a' célja utazásoknak, bár ha azt előtte a' Predikátor tit-

kolta is; hanem azért nyugodtan viselő magát. Este érkezvén ők meg Lancasterbe, a' éjjelt egy fogadóban tölték. Korán reggel, midőn még a' Predikátor mély álmomban volt, a' beteg kikutatja pugillárisát, 's megtalálván abban a' szükséges írásokat, azokkal a' bolondok-házához siet. Jelentést teszen ottan, hogy egy bolondot fog oda hozni, de a' kivel azonban különös vigyázattal kellett bánni, 's hogy ezen lépésre reá lehessen venni, olly levelek adattak a' kezébe, mellyek azt mutatja, mintha ő hozna ide más bolondot. Megtévé ezen rendelést a' beteg, vissza megy a' fogadóba, hol a' Predikátort még alva találván, az írásokat pugillarisába újra visszateszi, 's csakhamar követé őtet a' bolondok' házába. Bélépvén oda, a' Predikátor által adja írásait, mellyre a' beteg szóhoz kezd, 's mond a' felvigyázóknak, hogy itten hozza azon embert, kiről velek szóllott. A' Predikátor elbámúlt 's lázmázni kezd. „Adjátok reá csak a' szorító-zubbont“, mond a' beteg, ki magát Orvosnak adá ki „nyírjátok le a' haját, 's 100 cseber víz a' nyaka közé“. A' szegény Predikátort e' szerint csak ott fogták, 's néhány nap úgy bántak vele mint tébolyodottal, míg Middletoni ismerősei, hova a' beteg csendesen visszament, ki nem szabadíták.

Pápa Státusai.

Rómából Aug. 20d. indult tudósítások azon igen szomorú hírt hozták, hogy az nap reggel 6 1/4 órakor VII Pius Pápa Ő Szentsége megholt.

Szalzburgi Herczegség.

A' Szalzburgi Ujság így szóll Aug. 22d. és 23d.: „Szerencsénk nagyon köztiszteltben lévő Korona-örökösünket Ferdinánd, Ő Cs. K. Fő Herczegségét, másodszer tisztelhetoi falaink között. F. h. 20d. délutáni 1 órakor érkezett-meg követőjével együtt Ő Cs. K. Fő

Herczogsége, 's a' Cs. K. téli-residentziába szállott. Ebéd után meglekinté a' Gróf Firmián várát Leopoldskron, a' golyóbis-malmot és a' márvány munkákat. Estve Játékszinünket tisztelé-meg, 's annak végével a' kivilágosított városnak piaczaill és útszájait jártá-bé kocsin. Más nap reggeli 3 óraker Ő Cs. K. Fő Herczogsége a' Garnizonbeli seregeket vizsgálta-meg, mellyek előtte elleptetének. Tíz óraker a' polgári és hadi-tisztibíratokkat méltóztatott kegyelmesen fogadni, 's ebéd után a' Sz. Péter intézetébe ment az ottani nevezetességelnek megnézésére; onnan a' Cs. kir. nyári-residentziába Mirabellbe, 's meglekintette az előre haladott építést; estvére pedig újra a' Játékszinat tisztelé-meg becses jelenlétésével. Más nap f. h. 22d. reggeli 6 óraker, kísértetvén szíves áldásainktól, Hófon és Sz. Gilgenen által, Ischel felé elútatott.

Galiczia és Lodomeria.

Lemberg, Aug. 16d. Éppen most vévénk a' tudósítást, hogy Ferencz Károly Ő Cs. K. Fő Herczogsége, Czernoviczot f. h. 5d. odahagyá, meglekintvén még elutázása előtt a' városbeli Garnizont. — Az nap estvére St. Illiébe ment Ő Cs. K. Fő Herczogsége. Odáig tett útjában meglekintette a' Dragomirnai Kalugyer-klastromot, 's a' görög nem egyesült hiten lévők' ottani templomát; Mitokában pedig a' Lipowai Colonia' megtelepedését. Ezen egészen különös keresztényen felekezethelick, feleségeikkel 's gyermekeikkel együtt; saját szabású köntösökbe várak Ő Cs. K. Fő Herczogségét, 's szokások szerint, kenyérnek és sónak általadásával tisztelték. Ő Cs. K. Fő Herczogsége megnézé Imádkozó-hazáikat és lakásaikat, 's származásoknak, megtelepedéseknek és vallásos szokásaiknak történeteit kikérdezé. — Más nap reggel megnézé Ő Cs. K. Fő Herczogsége Suczawában a' közönséges Intézeteket,

a' deák és nem egyesült görög templomokat, a' sz. keresztiről nevezetett nem egyesült örmény templomot, a' Normalis-Iskolát, az örmény leány-iskolát, a' cs. k. kerületbeli törvényszéket, 's a' polgári és katonai ispotályokat. — Ez ezután Bajaschestiébe méne Ő Cs. K. Fő Herczogsége, hol megnézvén a' nevezetesebb dolgokat, néhány Moldvai Bojárakat méltóztatott elfogadni, kik oda egyeszen azon célból jövenek hogy Ő Cs. K. Fő Herczóságát tisztellessék. Ezzel tovább folytatá útját Ő Cs. K. Fő Herczogsége Eisenaun keresztül, hol a' vashámorokat minden hozzátartozókkal együtt meglekintvén, hálásra a' Rimpollung nevű Kamerális uradalomba ment.

B é c s.

Ő Cs. K. Apost. Felsőge Mélt. Temerini Gróf Szécsen Miklós Urat, Helytartó Tanácsost, megkülönböztetett szolgálatjaira nézve, T. N. Posega Varmegye' Administrátorává méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő Cs. K. Apost. Felsőge méltóztatott Krajner József Urat, a' Pozsonyi kir. Akademiában Philosophiát tanító Professort, hosszás szolgálatjaira 's literaturai érdemeire nézve, mind két nemen lévő maradékaival egyetemben, minden taxánélkül, magyar Nemesi rangra kegyelmesen felemelni.

Ő Cs. K. Felsőge Aug. 13d. Persenbeugban, költ felséges határozásánál fogva a' Magyar-Erdéki Udvari Számtartó-ságnál megüresült Vice Udvari Számtartó-hivatalra, Járay Ferencz Számvévő-Tanácsos Urat méltóztatott kinevezni, eddig volt dícséretes magaviseletére, 's megpróbált hivatalos-isméreteire nézve.

Az ausztriai priv. Nemzeti-Bank szükségesnek látta a' pénz kereskedésre néz-

ve, Kirdélyben Szebenben egy Pénzváltó-intézetet állítani-fel, 's azzal, a' papiros-péNZ' béváltását is egybekapcsolni.

Aug. 28d. a' Státus-papiro-sainak közép-árrok:

Státus kötelező levele 5 pCtmal Conv. P. 82 1/4; Ugyan az 2 1/2 pCtmal 41 1/16; Sorsvonásos Költőön 1820-ról C. P.; — Ugyan az 1821-ről 100f C. P. —; Bizonyítás 1821d. 102 1/2 Költőnről 100fért C. P. Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 37 3/4; 100for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank-Actia 925 7/10 for. C. P. Cs. Arany —

Magyar Ország.

Szent István, első és felejthetetlen Királyunknak f. h. 20d. tartatott innep-lésén, hazai Levelek szerint, a' háláda-tos tisztelet nem csak Buda és Pest váro-sok' lakosait, hanem a' közel és távol lévő helységeknek buzgó híveit is Buda várába oly számosan egybegyűjtötte, hogy az ájtatos népnak sokasága nem csak a' templomokat hanem az útszákát is tö-mönten eltöltötte. A' búcsújárás szokás szerint a' kir. Várból a' fő Plebánia tem-plomba indíttatott, díszes rendel és buz-gó magyar énekléssel követvén egymást a' Pesti és Budai Plebániák, Czehék, a' Gymnásiumok, az Universitás, a' városi Magistrátusok, a' Ns. Vármegyének Tiszt-viselői, a' kir. Dicasteriumok, 's a' fels. Curia; a' Katonaság pedig és a' Generá-lisok a' fő piacon tisztelkedtek. A' Papi Rendnek díszes sora után, négy Diaco-nusok által vitetett első szent Királyunk-nak nagy tetteire emlékeztető Ereklýje, 3 Püspökök és Fő-Mélt. Rudnai és Di-vék. Újfalui Rudnay Sándor Prímás Hercege, buzgó magyar énekléssel kísér-vén. Nagy fényt adott ezen innepi Bu-csújárásnak, Ferdinánd kir. Fő-Her-

cegnek, Magyar Ország Hadi Fő Kor-mányzójának jelenléte, ki példás kegyes-séggel, a' Várból a' Plebánia-templom-ba követte a' Sz. Ereklýét, és ottan a' magyar Predikáziót és a' nagy Misét meghalgtván, visszakísérte. A' sz. kéz mellett két oldalról tiszteletet tettek Ne-mes Buda Fő-városának Tanácsosai, a' Magyar Universitás' Magistrátusa és az Universitásbeli válogatott Ifjak; a' mene-telt Granatéros Compánia rekesztvén-bé. A' fő Plebánián az innepi ájtatosság a' magyar Predikázióval kezdődött, mel-lyet Fő-Tiszt. Bártffay Márton, Váci Canonok Úr tartott, 's ugyan egy idő-ben a' szomszéd udvarban Tisztelendő Csészának József Káplán Úr németül predikállott. Erre következett a' nagy Mi-se, igen jeles muzsikával, a' Fő-Mélt. Prímás által tartatván; melly után a' Pro-cessio a' várba visszament, és Te Deum laudamussal bérekesztett; mellyre a' Ka-tonaság háromszori szalvét lött 's az ágyúk követték a' bástyákról.

Pestről, Aug. 21dikéről így ír ma-gános Levelezőnk: Szent István első Ma-gyar Király' fényes és buzgó búcsúval dí-szesített innepének örömét, különösen nevelte az Augartenben tegnap 's tegnap előtt estve adatott víg mulatság. — (Ezen csak néhány hetekkel ezelőtt nyitattott kert mind fekvésére 's kiterje-désére, mind sétáló-útainak szépségére 's általjában való alkalmaztatására nézve igen sokat különbözik ugyan a' halhatá-tlan II. József kedves mulató-kertjétől Bécsben, mellynek köszöni a' maga ne-vezetét: ha mindazáltal nem csügged a' mostan Arendásnak idei szorgalma, mel-tán reményleni lehet, hogy a' két szom-szédos Város lakosinak egyik igen kedves mulató-helyévé formáltathatik.) — A' szép ízléssel épült magas kert-kapunak, és homlok-kerítésnek együgyű kivilágosítá-

sáról rövidségnek okaért halgatván: először is egy mintegy 3 öl magasságú győzedelmi-kapu tűnt a' bemenő szemeibe. Ennek homlokán dicső első Királyunk' zöld-koszorúval és ragyogó sűgárok-körülvett mejjképe látszott, melly felett két lebegő Génius Országunk szent koronáját tartotta, kezeikben a' királyi hatalom' jeleit, a' királyi pálczát és arany almát hordozván. Ezen ábrázolat alatt következő versek olvastattak:

Nézz-le dicsődnék ragyogó égéből,
Néked örvendez Buda 's Pest lakossa,
'S vélek együtt szent Koronánk' Megyéji
Néked örülnek.

Melly írásnál valamivel alább, a' magával a' győzedelmi-kapuvál együtt, szép tagas fél circulust formáló léczezeteken négy kisebb 's hat nagyobb csillag Szent Istvan' nevével ragyogott. A' győzedelmi-kapunak hátulsó felén, Magyar Ország-Czifera volt lefestve koszorúval és sűgárok-körülvéve, 's illy felyülírással: Domine! fac saluum Regem, saluum que Patriam! A' leírt kapu a' fényesen megvilágosított, fő sétáló-útra nyilván, ezen tolongott az örvendező nép, egy közkéson reczézett kerekded boltocszkába (figlogia), mellynek végében lévő tükör-ajtó, a' nézőnek kedves megcsalást 's örömet szerzett; két egymásnak megfelelő ajtajai felett pedig, egy felől: Heil der Krone, Segen dem Lande; másik felől: Frieden und Freude jeglichem Stande, olvastatott. Innen jobbra lehetett látni a' csfnos oszlopokon álló színekben, 's a' fák alatt vacsoráló vendégeknek tarka sokaságát, mellyet a' Pattantyúsok' Bandája, magyar, német és lengyel változtatva játszott nótáival, folyvást ösztönözött, mint egyéb jelelőket is, a' jó kedvre, és nyájas barátko-

zásra. Az ivó és csomegéző szoba (Credenz) tornáczában két tablákon lévő versek' foglalatja ez: „Az Áronás szavának állott; mindeneket helyesen elrendelt: tessék tehát a' Vendégeknek bémenni a' frissítő italokra! A' vacsoráló szin felett lévő öt tablákon, egyen ugyan a' szőlővel koszorúzott Bachus kezében tartotta poharát, mellybe (ha nem esalatkozom) Amor ficsarta egy nagy szőlő-gerezd' levét; négyen pedig német versek látszatnak, mellyek arra intették a' Vendégeket, hogy a' mi édes Magyar Hazánkuk kedvező Bachus bő adományát érdeme szerint becsüljék! Ugyan ezen az oldalon emelkedett egy másfél öl forma magasságú pyramis, a' Minerva, Mercurius és a' Békesség Isten Asszonyának képeikkel. A' három oldalakon lévő aláírásoknak ezt az értelmét vettem: A' tudományok, mesterségi szorgalom és kereskedés tessik alkármelly Országot bódoggá; ezek a' békességben virágozhatnak, kívánjunk Hazánkuk állandó békességét! — A' felvett ponttól balra egy hoszúkás világosított tábla, Pest'és Buda városait mutatta. Ezen kép' aláírása a' szerencsés fekvésű szomszédos városokra áldást és békességet kért. Nem mesze ezen festéstől, háromlábú áldozó-üst állott egy négyszegű oszlop-aljon, mellynek egy oldalán e' volt írva: Hic amor, hic patria est; másikon annak magyar fordítása: E' föld a' mi Hazánk, szeretetünk ide vágy; harmadik oldalán ama nevezetes: Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita; a' negyedik oldalán ugyan ennek német fordítása. Altalanfogva az egész kert mécskekkel ki volt világosítva, 's az ebben gyönyörködő sétálók', 's vacsorálók' száma, csak éjfél felé látszott valamennyire kevesedni.